

ФАКТОРИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ: ПОЛЕЗАЛЕЖНІСТЬ – ПОЛЕНЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Доцент Ірина Ушакова
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Прийняття управлінського рішення – це одна з функцій менеджера, пов'язана з визначенням послідовності дій, що формує напрями діяльності як організації в цілому, так і окремих її працівників. Таке рішення є сукупним результатом творчого пошуку суб'єктом управління шляхів, напрямів засобів виходу з виробничо-господарської ситуації, а також відповідних дій колективу об'єкта управління.

Психологія прийняття рішень дозволяє зрозуміти, як керівник робить вибір на користь однієї з альтернатив. Це важливо з точки зору обґрунтування та проектування результатів дій керівника чи менеджера.

Необхідність прийняття управлінського рішення може виникнути як у зв'язку з обставинами зовнішніми (рішеннями вищої організації, необхідність врегулювання взаємовідносин з партнерами тощо), так і внутрішніми (відхилення від заданих параметрів виробництва, виникнення вузьких місць, виявлення резервів, порушення трудової дисципліни, тощо) Крім того, важливим чинником прийняття рішень в процесі управління організацією є психологічні особливості менеджера (його емоційні, вольові та когнітивні процеси, стани та особистісні властивості). Ось чому те чи інше управлінське рішення є відповідною реакцією на зовнішні та внутрішні впливи, воно спрямоване на розв'язання проблем і максимальне наближення до заданої цілі.

Рішення приймаються людьми, тож існує цілий ряд факторів, що впливають на прийняття рішень. До них належать: особисті оцінки керівника, середовище прийняття рішень, інформаційні обмеження, психологічні обмеження, негативні наслідки, взаємозалежність рішень та інші. Оскільки у процесі прийняття рішення сполучаються логічні, раціонально-змістовні та особистісні моменти, найважливішим чинником ефективності управління виступає професіоналізм керівника, його стиль та підходи до прийняття рішень.

В ході нашого дослідження ми звернули увагу на такий важливий параметр, як когнітивний стиль. Когнітивний стиль включає взаємодію пізнавальної (когнітивної) та особистісної складових при вирішенні суб'єктом проблемної ситуації. При вивченні когнітивних стилів дослідників цікавить не змістовна характеристика пізнавальної діяльності, а спосіб організації. При цьому на перший план виступають типи для кожної особистості індивідуально своєрідні прийоми отримання і переробки інформації про навколишній світ [1].

На думку багатьох дослідників найбільш суттєвим серед когнітивних стилів, яким властивий найвищий рівень узагальнення, систематичність теоретичної інтерпретації виявились полезалежний (залежність від поля сприймання, мислення і т.п.) і полenezалежний (незалежний від даного поля). Саме вони, на нашу думку, є визначальними чинниками прийняття управлінських рішень, що ми і плануємо досліджувати емпірично.

Список використаних джерел:

1. Бондар С.І. Когнітивний стиль як індивідуальна стратегія переробки інформації особистістю. *Вісник Харківського Університету*. № 498 серія «Психологія». Харків, 2000. URL : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Bondar_2000_1.pdf (дата звернення 20.10.2023).